

Asia: VN/21883/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi työehtodirektiivin täytäntöönpanosta ja vaihtelevaa työaikaa noudattavan työntekijän asemaa parantavaksi lainsäädännöksi

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esityksestä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi työehtodirektiivin täytäntöönpanosta ja vaihtelevaa työaikaa noudattavan työntekijän asemaa parantavaksi lainsäädännöksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työsopimuslakia, merityösopimuslakia, työaikalakia, työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettua lakia, kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annettua lakia sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia. Muutosten johdosta työntekijän eläkelaista sekä työtapaturma- ja ammattitautilaista kumottaisiin eräitä työnantajan tiedottamisvelvollisuuksia koskevia rinnakkaisia säännöksiä. Muutosten johdosta työntekijän eläkelaista sekä työtapaturma- ja ammattitautilaista kumottaisiin eräitä työnantajan tiedottamisvelvollisuuksia koskevia rinnakkaisia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi työntekijälle työnteon ehdoista annettavan kirjallisen selvityksen tietosisältöä. Lisäksi selvitys olisi annettava nykyistä nopeammin ja myös lyhyissä työsuhteissa. Kunnan ja hyvinvointialueen olisi jatkossa annettava osin vastaava selvitys viranhaltijalle. Työnantajan olisi osa-aikaisen tai määräaikaisen työntekijän pyynnöstä annettava perusteltu vastaus mahdollisuudesta pidentää työsopimuksessa sovittua säännöllistä työaikaa tai työsopimuksen kestoaikaa. Jos työnantajalla on velvollisuus tarjota työntekijälle työn edellyttämää koulutusta, sen olisi oltava työntekijälle maksutonta ja sen olisi tapahduttava työaikana. Sama koskisi kunnan tai hyvinvointialueen virkasuhteita. Vaihtelevan työajan järjestelyiden osalta esityksessä ehdotetaan sääntelyä siitä, missä tilanteissa työvuoron teettäminen edellyttää työntekijän suostumusta. Lisäksi työvuoron peruuntuessa työntekijälle olisi maksettava kohtuullinen korvaus peruuntumisesta aiheutuneesta haitasta, jollei tällaista korvausta muutoin maksettaisi lain tai sopimuksen perusteella. Vaihtelevaan työaikaehtoon liittyvää tarkasteluvelvoitetta ehdotetaan

vahvennettavaksi siten, että työnantajan olisi vähintään 12 kuukauden välein tarkasteltava työsopimuksessa sovitun työaikaehdon toteutumista. Jos tarkastelujaksolla toteutuneiden työtuntien määrä ja työnantajan työvoiman tarve osoittaisivat, että työsopimuksessa sovittu vähimmäistyöaika olisi määriteltävissä korkeammaksi, työnantajan olisi tarjottava työntekijälle sopimusta työaikaehdon muuttamisesta vastaamaan tarkastelun tulosta.

Sosiaali- ja terveysministeriö pitää esitysluonnoksen tavoitteita ja keinoja hyvinä erityisesti epävarmemmissa työsuhteissa työskentelevien aseman parantamiseksi ja kannattaa kaikkia ehdotuksia. Ministeriö on osallistunut asian valmisteluun työehtodirektiivin täytäntöönpanoa valmistelevalle työryhmälle ja valmistelun aikana esitetyt näkemykset on otettu esitysluonnoksessa huomioon. Tämän lisäksi kiinnitämme huomiota seuraaviin kohtiin:

Esityksen yleisperustelut

Huomionne esityksen yleisperusteluista

-

Esityksen vaikutukset

Huomionne esityksessä arvioituista vaikutuksista

-

Työsopimuslaki

1 luku 11 §: Vaihtelevaa työaika koskeva ehto

Esityksessä on ehdotettu, että työnantajan tulisi vähintään 12 kuukauden välein tarkastella työsopimuksen työaikaehdon toteutumista ja jos työvoiman tarve ja toteutuneiden työtuntien määrä osoittavat, että työsopimuksen vähimmäistyöaika voitaisiin määritellä suuremmaksi, työnantajan tulisi tarjota työntekijälle työsopimuksen muuttamista tämän mukaisesti. Nykyisellään työnantajan on neuvoteltava työaikaehdon muuttamisesta, jos toteutunut työaika kuudelta kuukaudelta osoittaa, ettei vähimmäistyöaika vastaa työvoimantarvetta ja jos työntekijä sitä pyytää. Tarkastelun ja korjatun työaikaehdon tarjoamisen muuttuminen työnantajan automaattiseksi velvollisuudeksi voisi parantaa vaihtelevassa työajassa työskentelevien työntekijöiden asemaa, kun kyse ei olisi enää työntekijän pyynnöstä seuraavasta neuvotteluvollisuudesta. Toisaalta työsuojeluviranomaisen voi olla nykyistä hankalampaa valvoa lain noudattamista – kun uuden säännöksen mukaisessa automaattisessa tarkastelussa työntekijän pyyntöä ei ole, milloin ja missä tilanteessa työsuojelutarkastajan on tarkalleen mahdollista ryhtyä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 13 §:n mukaisiin toimenpiteisiin asiassa?

2 luku 4 §: Selvitys työnteon keskeisistä ehdoista

Työnteon ehtoja koskevan selvityksen sisältövaatimusten laajentuminen ja tarkentuminen selkeyttävät ja mahdollisesti vähentävät erimielisyyksiä lyhyissä työsuhteissa. Tämä voi helpottaa työsuojeluvalvonnan työtä. Toisaalta valvonnan kohteena olevien lainkohtien lisääntyminen voi hieman kasvattaa työsuojeluviranomaisen työn määrää.

2 luku 6 §: Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta

-

2 luku 19 §: Pakollisen koulutuksen maksuttomuus ja työajaksi lukeminen

-

13 luku 7 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Merityösopimuslaki

1 luku 3 §: Työsopimuksen muoto ja sisältö

-

1 luku 3a §: Työntekijälle annettavat tiedot

-

2 luku 5 §: Vapautuvista työpaikoista tiedottaminen ja velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta työsuhdemuodosta

-

2 luku 24 §: Pakollisen koulutuksen maksuttomuus ja työajaksi lukeminen

-

13 luku 9 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Työaikalaki

30 §:n 4 momentin kumoaminen ja uusi 30 a §: Vaihtelevan työajan sopimuksia koskevat vaatimukset työvuorosuunnittelussa

-

34 §: Poikkeaminen työehtosopimuksella

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta

9 §: Viranhoitomääräys

-

16 b §: Pakollinen koulutus ja työajaksi lukeminen

-

22 a §: Velvollisuus pyynnöstä antaa tietoa turvaavammasta virkasuhteesta

-

Muut mahdolliset huomiot

-

Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta

13 §: Toimintaohjeen ja kehotuksen antaminen

Ks. työsopimuslain 1 luvun 11 §:ää koskeva kommentti.

Muut mahdolliset huomiot

-

Työntekijän eläkelain 148 §:n kumoamisehdotus

Huomionne ehdotuksesta

-

Työtapaturma- ja ammattitautilain 272 §:n kumoamisehdotus

Huomionne ehdotuksesta

-

Varhila Kirsi
Sosiaali- ja terveysministeriö

Ahtola Kaisu

